

Mellan Valet och Vaalit

Ola Svenonius och Mattias Svahn



1. Bakgrund och syfte

Den 9:e juni 2024 hölls det val till Europaparlamentet i hela den Europeiska Unionen. Valet hölls under det så kallade supervalåret då över 70 länder gick till allmänna val under året, mer än någonsin tidigare.

I Sverige fanns en beredskap på informationspåverkan från främmande makt, också med anledning av det svenska Natointrädet. Hur såg då informationsmiljöerna under valrörelsen ut egentligen? Vad diskuterades under valrörelserna? Förekom informationspåverkan? I föreliggande rapport jämförs Finland och Sverige i dessa hänseenden. Ansatsen bygger på FOI:s tidigare analys av valrörelsen 2022 men utvecklar metoden både på bredden, genom att jämföra Finland och Sverige, och på djupet, genom mer avancerade analysmetoder.

2. Tre slutsatser från rapporten

I Finland låg fokus främst på röstdeltagande, kandidater och kampanjarbete, med en dominerande positiv diskussion kring Vänsterförbundets oväntade framgång under ledning av Li Andersson.

I Sverige var diskussionerna mer polariserade. Särskilt centralt var avslöjandet om SD:s användning av anonyma konton – ett tema som gav upphov till två kontrasterande narrativ under valrörelsen: ett där mediernas granskning beskrivs som viktig och legitim och ett där händelsen utmålas som en vänstervinklad konspiration.

Analysen fann inga bevis för informationspåverkan från främmande makt i samband med EU-valet 2024 vare sig i Finland eller i Sverige. Däremot identifierades ett antal inlägg på sociala medier som semantiskt sett ligger mycket nära kända ryska talepunkter, men det kan lika gärna röra sig om inhemska åsiktsyttringar.

3. Kommentar från forskningsgruppen

Den svenska informationsmiljön kännetecknas av en stark sammanhållning gällande nyhetskonsumtion. Detta betyder också att nyhetsmedierna har ett stort ansvar att upprätthålla de höga standarder som hittills har rätt och att de många angrepp mot journalister och medier som identifieras i denna studie bör tas på stort allvar.

Det finns en risk att den pågående politiseringen av journalistik och forskning som sker i delar av västvärlden kan förstärkas. Händelser som TV4:s granskning av SD:s användande av anonyma konton kan ge mer bränsle åt påverkansaktörer för att polarisera, distrahera, röra upp känslor med mera.

Det betyder inte att den grävande journalistiken ska hållas tillbaka. Snarare att det politiska ledarskapet har ett stort ansvar för att inte agera som multiplikatorer för narrativ som underminerar demokratiska institutioner.

Läs mer om
rapporten här

